

## DE BLONDE SCHAATSGOD

*Ard Schenk, Sapporo 1972, schaatsen 1.500, 5.000 en 10.000 meter*



Ard Schenk, Sapporo 1972

**A**rd Schenk deed in de jaren zestig en zeventig menig meisjes- en jongenshart sneller kloppen. Met zijn gespierde, grote lichaam van ongeveer een meter negentig en zijn blonde haren zag hij eruit als een jonge god. Tijdens de Spelen van Sapporo ging zelfs het verhaal: 'Als het bekend wordt dat Ard op het ijs staat, lopen de vrouwenafdelingen van het olympisch dorp leeg.' Maar Schenk had meer te bieden dan een imposant uiterlijk, hij werd de meest succesvolle Nederlandse schaatser aller tijden.

Schenk werd geboren op 16 september 1944 in Anna Paulowna, een dorp in de polder. Een passende geboorteplaats voor een schaatskampioen. Veel Nederlandse schaatstoppers kwamen

uit de polder of van het platteland. Jan Bols en Piet Kleine waren afkomstig uit Drenthe en Hein Vergeer en Leo Visser uit Haastrecht. Schenk had niet alleen zijn geboorteplaats mee, hij kwam ook nog eens uit een sportieve familie.

Pa Schenk, boer en nertsfokker, had in de jaren dertig tot de Europese subtop van het langebaanrijden behoord. Bovendien was hij van 1940 tot 1964 coach van de herenkernploeg. Wie had Ard Schenk beter als leermeester kunnen treffen dan zijn vader?

Toch scheelde het weinig of Schenk was nooit de vedette van het ijs geworden. In zijn jeugd blonk hij namelijk uit in verschillende takken van sport: atletiek, zwemmen en voetballen. Waarom werd Schenk

uiteindelijk schaatser? Zelf zei hij daarover: 'Zodra er ijs was ging ik vanzelfsprekend schaatsenrijden. Dat gaat dan lekker en dan zeggen ze van huis uit: waarom zou je je niet eens inschrijven voor een langebaanwedstrijd?' Dat deed Schenk en twee jaar later kreeg hij al een uitnodiging voor de kernploeg. 'En dan denk je niet: ik zeg dat maar af, omdat er een kans is dat ik met voetballen nog iets leuks ga doen. Eigenlijk is de keus al gemaakt voordat je het zelf weet.'

Dat was op dat moment geen ongelukkige keuze. Vanaf de jaren zestig behaalden Nederlanders met regelmaat successen bij internationale schaatswedstrijden. Dat was te danken aan betere trainingsmethodes, zoals de intervaltraining, en aan de introductie van kunstijsbanen. Vooral de kunstbanen waren het tovermiddel waarmee de Hollandse kwakkelwinters bestreden konden worden. Er kon nu het hele jaar regelmatig en systematisch getraind worden.

Schenk profiteerde daarvan en werd in 1966 als eenentwintigjarige al Europees kampioen. Daarna stagneerde zijn carrière met als dieptepunt het WK van 1969, waar hij slechts dertiende werd. Vanaf 1970 domineerde hij op de internationale banen. Hij won EK's (1970 en 1972) en WK's (1970-1972). Voor de ommekeer in Schenks loopbaan zijn verschillende verklaringen bedacht. Schenk werd zelfstandiger, zelfbewuster en kreeg de lange afstanden onder de knie.

Tijdens de eerste Winterspelen in Azië opende Schenk op 4 februari 1972 het schaatstoernooi. Terwijl het in Sapporo sneeuwde, reed hij in een gelijkmatig tempo zijn 5 kilometer. Schenk kwam over de streep na 7 minuten en 23,61 seconden, een tijd die niemand zou verbeteren. Na afloop sprak men schande van de slechte ijsbehandeling door de Japanse organisatoren. Hierdoor zouden Schenks concurrenten zijn benadeeld. Maar nummer twee, de Noor Grönvold, beweerde: 'Deze Schenk was niet te kloppen. Ik geloof dat hij zelfs op schuurpapier had gewonnen.' De reactie van de nieuwe olympische kampioen zelf luidde: 'Enorm. Maar meer niet. Een wereldtitel zegt me toch meer.' Op de 500 meter kwam Schenk vlak na de start ten val, meer dan plaats vierendertig zat er dit keer niet in. Zelf nam hij zijn val niet al te zwaar op. Een medaille op de kortste afstand, daarop had hij toch niet gerekend.

Op de 1.500 meter was het optreden van Schenk weer superieur. In een tijd van 2.02,96 zette hij al zijn concurrenten op achterstand. De 10 kilometer zou Schenk zijn derde gouden medaille op kunnen leveren.

Schenk nam een flinke gok door bij de loting te kiezen voor de laatste groep. Hij drong erop aan dat Verkerk in de eerste groep zou starten, omdat die van de Nederlanders dat seizoen de snelste was geweest op de 10 kilometer. In een tijd van 15.04,7 leek Verkerk zeker van het goud. Schenk reed vier uur na de eerste rijder. Niemand geloofde meer in een olympische trilogie, want Schenk moest over uitgetrapt ijs rijden. Maar hij ging furieus van start en leek zelfs op een wereldrecord af te stevenen.

Schenk had zijn mooiste race voor het laatst bewaard. Een wereldrecord vestigde hij niet. Wel was zijn tijd goed voor een derde gouden medaille. Het commentaar van Schenk: 'Ja, die baan, och het viel wel mee. De bochten waren slecht, maar scherp langs de sneeuwrand rijdend kom je toch een heel eind.' In Nederland was de belangstelling voor de prestaties van Schenk enorm. Het was nacht in Nederland ten tijde van de wedstrijden en daarom zond de televisie niet rechtstreeks uit. Ondanks het nachtelijk uur hoorden ongeveer een miljoen luisteraars de radioverslagen van Theo Koomen. Naar de samenvatting van de 1.500 meter keken maar liefst 3,5 miljoen landgenoten; meer dan een op de drie televisietoestellen in Nederland stond op het schaatsen afgestemd.

Met zijn drie overwinningen was Schenk de ster van Sapporo. Schenk had een hekel aan heldenverering. Hij vond het gedrag van de Nederlandse fans 'familiair'. Toen hij in 1974 stopte met schaatsen, koos hij aanvankelijk voor een teruggetrokken bestaan. In zijn privéleven kreeg hij te maken met een tragedie toen zijn vrouw stierf, een maand na hun huwelijk.

Het belang van sport heeft Schenk nooit verloochend. 'De waarde van de sport heb ik altijd onderkend, want het is een fantastische manier van leven. Sport geeft je hele leven een wending. Sport heeft zeker mijn leven enorm beïnvloed.'

In de jaren negentig kwam Schenk opnieuw in het nieuws. Nu als drievoudig *chef de mission* van de Nederlandse ploeg op de Winterspelen. Ard Schenk was terug waar hij vandaan komt: de polder en de sport. Schenk, nu in de zestig en nog steeds een mooie man, is inmiddels hertrouwd en werkt als fysiotherapeut in Purmerend.

Wilfred van Buuren